

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

LEOPOLDO MUGNONE

Dotat de molt nervi artístich
y un cop d' ull que no té preu,
es un director d' orquesta
de lo milloret que 's veu.
Davant de la partitura
y ab la batuta entre mans,
no es pas un home, es la música
que ha adquirit contorns humans

CRÒNICA

LA CONSPIRACIÓ DEL SILENCI

Al Consell del ferro-carril de Fransa, algú dels seus advocats assessors més llestos, li haurà dit sens dupte:

—Consell: fes la téva y calla.

De la mateixa manera que si aconsellés a un processat qualsevol, li diria:

—Mestre, no t' emboliquis: nega sempre, que dels que negan alguns se 'n escapen.

Aixís, en las Juntas generals, quan algú accionista, en us del seu dret demana explicacions, me li plantifican una proposició de no hi ha lloch a deliberar, ó me li segan l' herba sota 'ls peus, otorgant al Consell de Administració un amplísim vot de confiança. Y si l' accionista, justament indignat, tracta de fer sentir la seva veu, la campaneta presidencial, posada en mans de un governador de provincia (¡com si 'ls governadors de las provincias haguessen de servir pera tapar ciertas cosas!) no li deixa un moment de sossego, y li ofega la paraula, brandant a somatent.

La conspiració del silenci comensa en las Juntas generals, monopolisadas en absolut per las accions dels consellers, y dominadas *hábilment* pels individuos del Consell y pels seus testa-ferros.

* *

¡Y tant com deuria discutirse! ¡Y tantas explicacions com haurian de donarse!

Cenyintnos sols als gastos de la explotació de las líneas, tenim qu' en 16 anys s' han adquirit un centenar de locomotoras, que a 55,000 pessetas unas ab altres, representan una suma de 5.500,000 pessetas.

Donchs bé: durant lo mateix período, per *reparació de locomotoras*, s' han gastat unas 6.000,000 de pessetas.

De manera, que costa més la reparació que la compra de las locomotoras. Per lo vist, las locomotoras de la línea de Fransa s' espatllan a cada dos per tres. Y no deixa de xocar qu' en solas y talóns se gastin més diners que ab botinas novas.

No es aquesta la única partida dels inventaris, de caràcter esgarriós.

Per oli, séu y grassas per untar las rodas, s' han gastat en 16 anys, 2.250,000 pessetas. ¡Vejin si pot *untarse* ab aquesta suma!

Per borras de cotó, 350,000 pessetas. ¡Calculin si serán lluhents los poms y passamans dels cotxes!

La documentació de las estacions importa un promedi anual de 55,000 pessetas.

Y 'ls efectes d' escriptori de l' Administració central, 30,000 pessetas, uns anys ab altres: ó sigan més de 83 pessetas diarias en plomas de acer, tinta y paper *xupón*.

Aquí tenen una segona edició dels comptes del Gran Capitá. No hi ha sino una petita diferencia, y es, que 'l Gran Capitá, Gonzalo de Córdoba, guanyava batallas y conquistava regnes; mentres lo Consell del ferro-carril de Fransa ha tingut la gracia de convertir en una ruina (per tothom, menos pels individus que 'l componen) una empresa, que per las sévas condicions de localitat, estava cridada a ser una de las més prósperas y beneficiosas d' Espanya.

* *

L' altre dia, en una fulla volant que reproduhia un article publicat en *Lo Cronista*, s' explicava detalladament la manera com los milions dels

pobres accionistas s' escolan per la ferida oberta de la construcció dels directes.

La construcció del trajecte de Fayón a Caspe ha costat una cantitat enorme; pero 'l trajecte de Caspe a Samper de Calanda, costará encare molt més, ab tot y ser lo terreno que atravessa menos accidentat y de més bon tractar. A pesar de aquestas condicions, los preus unitaris han adquirit l' augment inverossimil qu' expressa 'l següent quadro:

Per metro cúbich de:	De Fayón a Caspe	De Caspe a Samper
	Pessetas	Pessetas
Explanació y transport.	1'50	2'
Excavació en tot terreno.	1'26	1'40
Hormigó ab morter.	12	13
Hormigó hidráulich.	15	17
Mampostería en sech.	6'50	9
Mampostería ab morter.	11	13
Mampostería hidráulica.	12'50	17
Idem concertada pera murs.	17	20
Idem id. pera voltas.	20	24
Llosas de tapa.	25	30
Pedra de fil (<i>Sillarejo</i>).	42	50
Sillería plana.	75	95
Idem sentada sota aygua.	96	113
Idem aplantillada.	105	125
Fábrica de mahó ab morter.	36	42
Idem id. hidráulich.	38	45
Idem id. moldejat.	45	58
Per metro lineal de túnel menor de 200 metros.	450	500

Ab aquests datos se comprenen las *equivocacions* de càlcul del Consell. Ab ells s' explica que haja costat 61 milions lo que 's calculava que 'n costarla 22.

Y continúa dihent l'autor del article:

«De nou preguntém al Sr. Planás y al Consell: ¿Per quinas causas s' ha prescindit de la subasta? ¿No saben, per ventura, que hi havia contractistas que s' obligavan a construir la línea fins a Samper, no ja als preus antichs, sino a preus encare més baixos? ¿Per qué no van ser aceptadas aqueixas proposicions?»

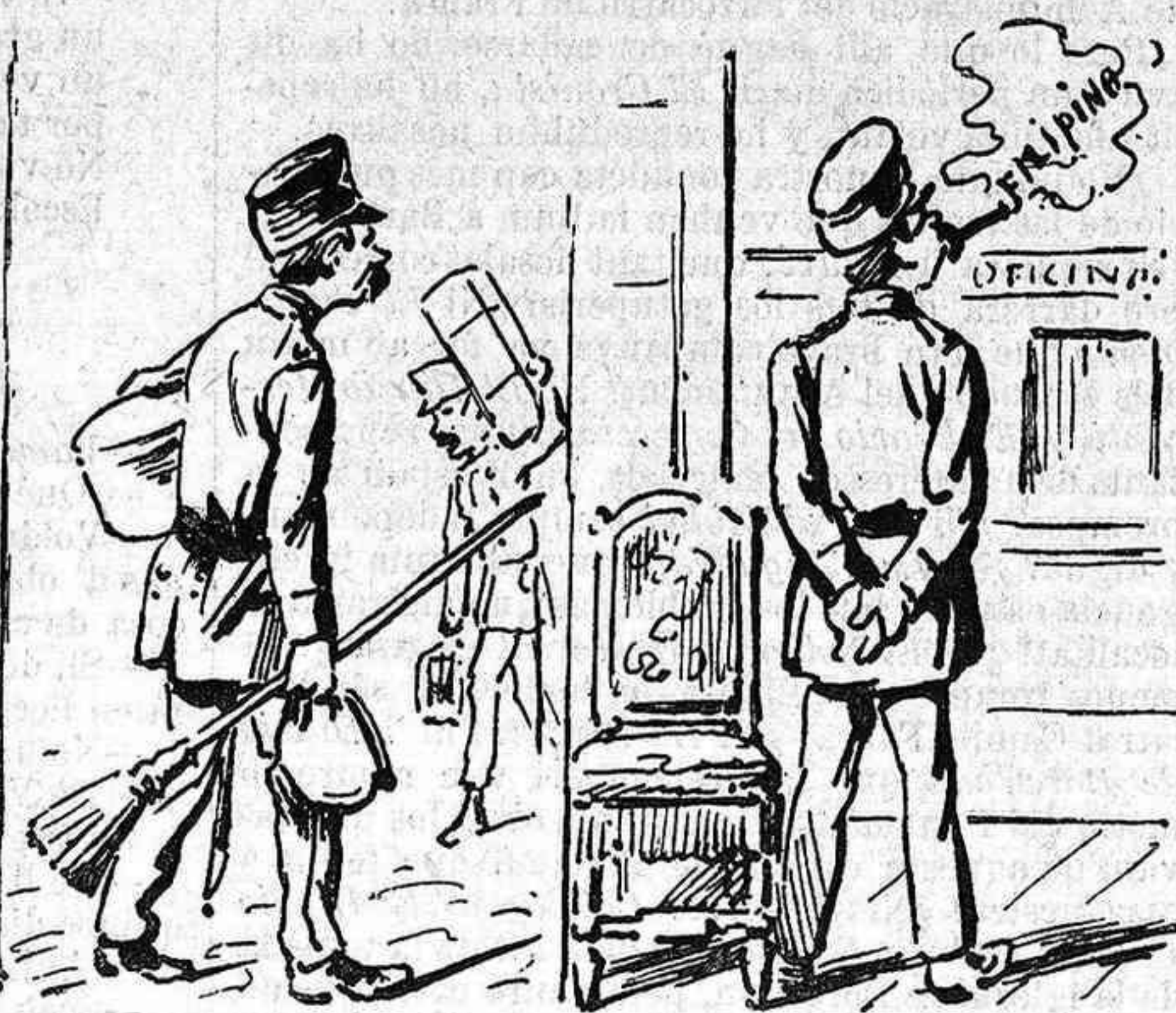
»¿Qui son los nous contractistas? Los Srs. Estrada y Taberner, *contractistas oficiales* ¿tenen capitals propis pera empendre per sí sols una obra tan colossal? ¿Qui son los seus socis en un negoci tan lucratiu? ¿Ho son tal vegada 'ls Srs. Marcet, Fabra y Planás? ¿Ho es l' enginyer, Sr. Maristany?»

«¿Es cert qu' en lo mes de Juny últim, no tenint la Companyia fondos suficientes pera pagar lo cupó de Juliol corresponent a las obligaciones, ni pera satisfacer las 750,000 pessetas a D. Camilo Fabra, que a tota costa volía cobrar, se van enmatllevar 3 milions de pessetas als Srs. Sedó, Tintoré, Escubós y Companyia? Si aixó es veritat, ¿sigué la rahó social que dirigeixen ó sigueren dits senyors particularment los prestamistas? ¿Posaren dits senyors per condició del préstam que s' havia de despedir a tots los contractistas y que s' havia de contractar las obras a lo Sr. Estrada de Sarriá y ab lo Sr. Taberner, individuo de la Junta de aquella Societat y amic íntim de D. Pau Sadó? Dat qu' existís aquest pacte, ¿varen fixarse en ell los preus més amunt indicats? ¿Son socis de la construcció los directores de la rahó social citada? ¿Ho son també 'ls Srs. Borrás (D. Pere y D. Angel) y 'l Sr. Tubau, acreedores del ferrocarril per 1.000,000, 500,000 y 925,000 pessetas respectivament? ¿Ab quinas condicions se feren aquests préstams? ¿A quin interés? ¿Quina es la fetxa del seu venciment? ¿Quina garantia se 'ls entregá? ¿Es cert que se 'ls

ARCALDADAS, ECONOMÍAS Y ALTRAS DESGRACIAS

Com administra la Casa de la Vila.

Cada arcalde y cada regidor ne té un per criat.

—Ahora que nos rellogan ¡qué vida más regalada la de servir la ciutat!...

Pera lo que serveixen, casi casi que Barcelona podria llicenciarlos.

Una música qu' es de tothom... menos del poble que la paga.

Per lo qual, Barcelona deuria també llicenciarla, enviant als músichs... con la música á otra parte.

hi donà obligacions del 6 per 100 de la cartera de la Societat? ¿Es cert que cotisantse al preu de 102 las hi foren entregadas al tipo de 60 per 100?

Aquestas preguntas son gravíssimas.

Qualsevol diria que la famosa Serra Morena s' ha trasladat als turons que vorejan lo Matarraña y 'l Guadalupe, en las provincias de Teruel y Zaragoza, desde que 's treballa per aquells andurrials en la construcció de la línea dels directes.

La persona menos experimentada ha de veure clarament que 'ls esquilmats accionistas, han de deixar las ganyas perdudas en l' obscuritat de aquells túnels, ó precipitadas daltabaix dels ponts de qu' está sembrat lo trajecte.

No hi ha remey per ells. Ja no 'ls salva ningú, ni la adorada Verge de Port-Bou, que 's venera en la suntuosa iglesia erigida pel piadós gerent Sr. Planás, ab qual acte de pietat lográ conquistar-se la confiança de tanta gent devota.

* *

Las preguntas que antecedeixen haurian sigut formuladas cara á cara en l' última Junta general, á no haver sigut la campaneta que ab tanta febre agitava 'l Sr. Larroca. A la primera autoritat de la provincia volém ferli l' honor de creure que ignorava certs detalls monstruosos. D' altra manera, lluny de contribuir á la conspiració del silenci,

ofegant autoritariamente la veu del accionista senyor Theiling, li hauria concedit tota l'amplitud perquè hagués pogut cridar a comptes al Consell de Administració del ferrocarril de Fransa.

Pero lo que allí hagué de callarse, ho ha dit avuy un periódich diari: *El Cronista*, ho ha repetit una fulla volant, y ho reproduhim nosaltres.

¿No imitará la nostra conducta cap més publicació de las moltas que veuhen la llum a Barcelona? ¿Ni siquiera 'l *Diluvi*, que tant desalat corre sempre darrera de tots los gatuperis? ¿Ni *El Suplemento* que tan brava campanya va fer ab motiu dels escándols del Ajuntament? Ni *El Diario Mercantil* y *El Diario del Comercio*, celosos representants dels interessos materials en l'estadi de la premsa? ¿Ni *La Publicidad* sempre independent y digna? ¿Ni *La Vanguardia* que ab tanta inteligencia estudia tots los problemas que afectan a la localitat? ¿Ni *El Noticiero Universal* gosará quan menos rompre una llansa en honor del séu idolatrat Camilo Fabra? ¿Ni *La Dinastia* ni 'l *Diario de Barcelona* que tan rebombori van moure ab motiu del Panamá, se decidiran a obrir los ulls davant de aquesta especie de Panamá que tenim a casa nostra? ¿Ni *El Correo Catalán* ni *El Diario Catalán* gosarán a mirar per damunt de la teulada de la iglesia de Port-Bou, pera veure cosas que no tenen res de santas, ni de devotas ni de cristianas?

A tots los diaris m'atreveixo avuy a ficarlos lo dit a la boca, porque 'm dol, me fa pena la séva actitud. Jo no voldria, en honor séu, y sense 'l prestigi de la premsa, que ningú pogués suposar may que tan respectables publicacions forman part també de la conspiració del silenci. Jo no voldria que ningú pogués insinuar may ab ayre burlesch, que 'ls *passes* de libre circulació per las líneas que administra 'l Sr. Planás bastan pera tapar los ulls y la boca dels periodistas de Barcelona, porque aixó no es cert, porque aixó es materialment impossible. En aquest punt jo m'atreveria a respondre de tots ells com de mí mateix.

Lo séu silenci será degut en tot cas a inadvertencia, a poch coneixement de la qüestió, fins si 's vol a un patriotisme erróneo que 'ns fa mirar com a cosa de casa nostra l'empresa del ferrocarril de Fransa, constituïda y formada ab capitals catalans: será degut a tot lo que vulguin, menos a venalitat.

Pero avuy, próxims a una catástrofe, que ha de omplir de dol a un sens fi de familias: avuy que 's veu clar que la Direcció del ferrocarril de Fransa tapa forats, obrintne de més grossos: avuy que l'usura y l'absorció de una companyia estrangera, están a punt de disputarse las darreras piltrafas que deixan los senyors del Consell, tots ells rics y poderosos; avuy es del cas investigar, descobrir, fer llum a despit dels amants de las tenebras, y evitar, si es possible encare, la gran desgracia próxima a desencadenarse, ó en altre cas exigir las degudas responsabilitats a qui ho mereixi, procurant, en honor de la moralitat pública, que brilli un dia a Barcelona 'l sol de la justicia.

P. DEL O.

À UNA XATA

SONET

Consol dels meus fatichs, xata nineta!
ja sabs fa temps, molt temps, celestial xata,
qu'estimante a n' a tu l'amor me mata,
¡no 'm fassis passar temps, per Deu, xateta!
Mirante 'l nas jo perdo la xaveta:

aquella forma exacta de patata
m'encisa, m' enamora, m' arrebatada
y 'm posa neguitós, Catarineta.

Si tu 'm donas 'l sí, vull demanarte
un gran favor (no sé si me 'l farás):
un vel negre y espés jo vull comprarte
per taparte ben bé si a passeig vas.
No vull que ningú digui al contemplarte:
Escolta, noya, ¿ahont vas ab aquest nas?

EMILI COLL.

A CAL TABERNER

- Vamos a veure si 'ns entendrem.
—¿Qué se li ofereix?
—Voldria un vi bo; pero bo de veras. Tinch ganas d' obsequiar a una persona, y necessito una cosa de confiansa.... ¿M' ho podrá proporcionar?
—Si, dona, sí: lo que no trobi aquí, no ho trobará en lloch. ¿No ha vist lo títol del establiment?
—No me n' hi adonat: ¿cóm se 'n diu?
—*El Nuevo Neptuno*....
—¿Neptuno? ¡Ay ay! ¿No es lo rey de las ayguas?
—No li sabria dir, porque un servidor no més fa quinze dias que soch en aquesta casa....
—¡Ah! ¿Es dir que vosté no es l' amo?
—Soch lo mosso; pero pel cas es igual. ¿Diu que vol un vi bo?
—Pero bo de veras.
—De veras no sé si n' hi ha... ¿Si 'l volgués d' Alella?
—¿Y 'l d' Alella no será de veras?
—¡Oh!.... No pot pas ser de tots dos puestos a la vegada....
—¡Ara si que m' ha agradat!.... Se veu qu' está d' humor vosté....
—¿Jo? ¡Y tall!.... En fi.... vaig a fern'hi tastar una mica: veyám qué m' hi dirá...
—No; esperis. No 'l voldria d' Alella: preferiria que fos del Priorat; pero legitim... ¿eh?
—Déixiu per mí. N' hi posaré dos ditets en un got. Veji, próbil.
—¡Calli!... ¿De quina bota l' ha tret?
—D' aquesta petita.
—¡Pero si es la mateixa que n' anava a treure 'l d' Alella!...
—Ja veurá... ja li hi dit que jo aquí no soch res més que un dependent.
—¿Y qué vol dir ab aixó?
—Que no puch fer sino lo que veig fer als meus superiors. L' amo treu lo vi d' Alella y 'l del Priorat de la mateixa bota... jo haig de fer igual...
—¿Pero cómo pot ser aixó? Aixís digui que aixó no es Priorat, ni Alella, ni res.
—Al contrari: jo crech que ho es tot a la vegada. A la qüenta 'l dia que van portar los dos vins no tenia prou botas buydas... y'ls va tirar tots dos a n' aquesta.
—¡Si qu' está bonich aixó!
—No sé de qué s' extranya al cap de vall: Priorat, Alella... ¿qué té més? Al fi son dos pobles vehins. Poca diferencia hi pot haver de l' un vi al altre.
—Es la primera vegada que ho sento dir. Jo sempre m' havia cregut que Alella era a sant Pere y 'l Priorat a sant Pau...
—¡Uy! Ne fan corra tantas de cosas raras pera desacreditar als taberners!... Lo que jo li explico es la pura veritat; créguim.
—Bueno bueno: donguim lo got. Veyám qué tal será... ¡Ex!...
—¿Qué? ¿qué hi troba?
—Té gust de medecina...

TIMADORS CAP A CHICAGO

—¿Que t' embarcas, Llagosta?

—Si, Caratallat; me'n vaig al Chicago, que'm sembla que hi haurá molt negoci á fer.

—¡Hombra!... Jo també deya al Curro d' anarhi!

—¡Y ara!

—Si senyor: sembla aixarop de l' anciana Seigel. Veurá, tástil.

—¿Jo? ¡Deu me 'n regard.

—¡Hola hola! Si que hi té forsa confiansa...

—No senyora, no es per xó; sinó que com no més fa quinze dias que soch aquí... no está bè que ja 'm comensi á beure'l género!

—Donchs, vaja, aquest vinot no m' agrada...

—¡Vinot!... ¡Si l' amo la sentia!... ¿Vol tastar una mistela?

—¿Mistela? ¿ja es de recibo aixó?

—¿Qué diu? Es la taberna de Barcelona ahont la fan... dich, ahont la venen millor. Ja veurá: próbila.

—¡Ep! No la tregui de la bota del vi d' Alella també!

—¿Qué 's pensa que sé fer jochs de mans? Vin-gui hi ho veurá vosté mateixa. ¿Veu?

—¿Y aixó diu qu' es...
 —Mistela.
 —¿Y donchs? ¿y aquest lletrero de la bota? ¿qué no sab de llegir? Miri... malvasia.
 —¡Oh! Malvas... si que ho diu... De tots modos, aixó no proba res... Potser es una *ativocació* del pintor. Ademés, que dels lletreros no se 'n ha de fer cas. ¿Ve aquellas tres aixetas del oli?
 —¿Aquestas d' aquí?
 —Si senyora: repari qué diu sobre de cada una: *primera clace... segunda clace... tercera clace...*
 —¿Y qué?
 —Que si anés á la part de detrás, veuria que tot es lo mateix dipósit.
 —¿De veras? Aixís digui que l' oli que surt per las tres aixetas deu ser igual...
 —¡Vaya!
 —¡Quína manera d' enganyar! Perque, naturalment, sent tot igual, á tothom lo deuen donar de tercera classe...
 —¡Oh, alto! Potser tot es de primera. ¡Vaji á sapiguerho aixó!
 —En fi; veyám, tregui una mostreta d' aquesta mistela, ó malvasia... ó lo que sigui.
 —Si es servida: saboréjila ab atenció y digui desapassionadament lo que li sembli.
 —¡Psé! 'M sembla... 'm sembla... ¿y ara? ¿qu' es aixó?... Miri qué 'm trobo á la boca: un bossinet de fusta... Miri, miri... Aixó deu ser campetxo...
 —Fugi, no digui gatadas... ¿Qué 's pensa que aquí es una tintoreria?
 —Si, just; serian los primers taberners que n' hi posan!... Donchs, veyám, explíquis ¿qu' es aquest bossí de fusta?
 —¿Aixó?... Deu ser de la bóta; devegadas la mateixa fortaleza del ví arrenca estellas de per dins... Nada ¿quín gust hi ha trobat?
 —Gust de fusta.
 —¡Tira peixet! Com qui diu vi de *madera*... ¿Qué pensa fer? ¿se 'l queda aquest.
 —Esperis: ja torno al moment. Vaig á fer una pregunta á la persona á qui haig de regalarlo.
 —¿Qué li vol preguntar?
 Si té la vida assegurada.

A. MARCH.

CANTS

Canta 'l baix, canta 'l tenor
 y la nena enamorada,
 canta també la granota
 á dintre d' un pélach d' aigua.
 Canta la perdiu y 'l gall
 tant prompte apunta l' aubada,
 y per plassas y carrers
 també canta la quitxalla.
 Cantan també 'ls capellans
 y las monjas en veu alta
 quan entonan un rosari
 ó bé una missa cantada.
 Canta l' aucell dintre 'l bosch
 y quan es dintre la gabia,
 cantan de nit los mussols,
 los grills y ratas sayardas,
 }
 Canta, en fi, tota persona,
 (aixó sí es que 'n tingui ganas),
 pero cantan més que tots,
 mil durets á la butxaca.

JOSEPH GUASCH Y E.

(VALENCIA)

Dende que oficialmente tenen les dones títuls facultatius, les Universitats se veuen concurrides per jiques de bones cases, que aspiren á disputar als ho-

mens els llores académichs, conquerits en la honrosa lluyta del humá saber.

Els estudiáns, sino volen ser taxats de poch galants, tenen per precisió, en les aules, d' oferir els millors puestos á ses belles condiscípules, y els catedrátichs, si son joves ben pareguts, s' esposen en les explicacions, á perdre el fil del discurs y á enredrarse, pose per cas, en el de fer croixet de alguna discípula.

A lo millor, cuansevol pare, qu' en us de son indiscutible dret, reprenha á sa filla per jismosa ú enredradora, s' esposa á creuar ab ella les sigüents paraules:

—¡Bajillera!

—¡A molta honra!—respondrá la jica, tirantli el títul académich en los nasos.

En la lluyta per la existencia, les dones nos venen disputant pam á pam els millors puestos. Tenim jiques doctores, lletrades y telegrafistes; pero seguint les coses com van, molt pronte els homens tindrem que deixar les faenes propies de nostre sexo y ficarnos á agranar la sala y á cusir la roba, per no trobar, ni buscada en caneleta, una dona que nos pose un botó y nos done, si bé el cas, un got d' aigua.

Ben mirat, la dona está en carácter desempeñant certes carreres que hasta hui habiem cregut, equivocadament, propies de nostra competencia.

Pera cada una té cualitats especiales.

Van vostés á voreu.

La que se fica en tot lo que no l' importa—qu' es lo general—deu dedicarse al eixercisi de la medi-

cina, perque de segur que li cuadrará molt bé el títul de *dotora*.

Per lo mateix motiu, la que siga llarga de llengua y li agrade parlar hasta per los colses, no estarà mal que 's dedique à la jurisprudencia, perque no cap dupte que defensarà sempre males causes.

La que se pasa les hores sanceres en lo balcó, fent senyes à tots los *sietemesinos* que se li presenten, no es precis se calfe el cap pera escullir carrera, perque à ulls tancats deu ficarse de sopetó en lo cos d' els telegrafistes.

Y aixina atres carreres per l' istil.

No está mal que les dones estudien y desitjen ser sabies; lo censurable es el que vullguen sustituir als homens en los cárrechs públichs.

En Madrit conech à una filla d' Eva qu' ha demanat que se li done un' alcaldia de barrio.

Si la dona conseguix el séu propósit, que tot pot ser, se donará el cas de que vaja un home à l' alcaldia à cuansevol diligencia y qu' al preguntar per l' alcaldesa li responga un municipal:

- Està molt afaená.
- ¿En qué?
- Donanli de mamar al jiquet.

¿Puix qué dirém si les dones, seguint per eixe camí, pretenen tindre cárrechs en l' eixércit?

Serà cosa d' emigrar, perque les carabineres y artilleres abundarán tant per los carrers que 'ls

ciudadáns pacífichs sempre estarém en *estat de siti*.

Aixó de que las jovens segueixquen una carrera y tinguen empleos públichs fa pedre l' *oremus* à algunes mares de familia que no perden ocasió de fer vore que ses filles son jiques de profit.

—La meua Ramona—li dia una d' estes mares à una respectable senyora—m' ha eixit un' halaixa.

—¿Qué me conta vosté?

—Ahí ahon la veu, es una xique aprofitá.

—¿Tindrà algún ofici?... ¿Es modista?

—¿Modista?... ¡Dona, calle! Es una jique de carrera.

—¿De carrera?

—Com vosté hu ou... Com no li falten condicions la vaj à dedicar à dona pública.

—¡Avemaria Purísima!

La pobra senyora s' en aná fense creus. Com era una benehida d' aquelles que ballaren en Belén, entengué que la seua amiga destinava à sa filla à atra cosa.

Mes pera jique de profit cap com Roseta, la filla d' un' antiga vehina que vaj jo tindre en lo carrer de Baix.

Disputant una volta ab la mare d' una jove romántica que fea comedies en un teatret d' aficionats y publicava ademés versos en un periodiquet literari, li va dir:

—La seua filla será molt aprofitá, pero hu es més la meua.

—Aixó prenguera vosté—li va respondre sa contrincant—¿quin temps té sa filla?

—Vintidós anys.

—¿Y qu' ha fet?

—Un llibre de versos y un grapat de comedies.

—¿Y aixó diu vosté fer coses de profit?

—Me pareix....

—¡Dona, amagues!... Ahon s' ha de posar sa filla al costat de la meua Roseta... Té denou anys y ja ha tirat dos jiquets al món. ¡Trágam jique de més profit!

Y tenia rahó.

Perque la dona més aprofitá, com ha dit un célebre personaje, es aquella que major número de fills dóna à la seua patria.

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

GABORIAS

Pósinse las mans al pit y contestin ab tota sinceritat: los suicidas, ¿per qué 's matan?

¿Per qué?

Ja 'm sembla que sento la resposta dels lectors:

—Aixó ningú podría dirho més bé qu' ells. Cada suicida 's deu matar... per alguna cosa.—

Pues van equivocats. Un escriptor, un dels primers crítichs d' Espanya, ha publicat un treball ahont tracta de probar que la culpa de la majoria dels suicidis la tenen... los novelistas y 'ls filósops.

Segóns aquest escriptor, la cosa marxa de la següent manera:

Un home, un ciudadá qualsevol, surt de casa sense pensar res de mal y s' atura davant del escaparata d' una llibreria.

Llegeix tituls, mira cubertas—com podria mirar ninas y soldats de plom si per casualitat s' arriba à aturar davant d' una quincalleria—y de repent se fixa en lo nom d' una novela, un titul *sugestiu*, com ara sol dirse, un titul d' aquells que *llaman* y que sembla que cridan à l' orella del *miron*:

—¡Cómpram, cómpram y sabrás lo qu' es bó!—

¿L' home ha entrat à la botiga y ha comprat lo llibre? Pues ja está fresch, ja ha fet à tots.

L'endemà 'ls vehins del pobre ciutadà senten un tiro en lo quarto d'aquest: entran corrents en la habitació... y 'l troban extés, ab lo llibre á l'una mà y una pistola á l'altra.

S'ha suïcidat á conseqüència de la lectura de la fatal novela.

Aquesta es la teoria del crítich de qui hi parlat avants.

La mania del suïcidi prové de la febreta que dóna la lectura de novelas.

Si al pobre Adam li arriba á caure entre mans una obra de 'n Dumas ó d' Eugeni Sué, ja hauria begut oli: se suïcidava irremissiblement en lo recó més melancòlich del Paradís Terrenal... y 'l gènero humà 's quedava sense pare.

Los assots de la humanitat, los que més difunts han portat al cementiri no 's diuen *miseria*, *enfermetats* ni *desesperació*: no.

Mirinsels los seus noms: Goethe, Chateaubriand, Sainte-Beuve, Soulié, La George Sand, Lamartine... Y anyadéixin'hi á última hora un alemany de lo més tremendo: en Schopenhauer...

Si aquests no haguessin escrit las obras que han donat á llum; si ningú hagués llegit *Werther*, ni *Renato*, ni *Rafael*, ni *Indiana*... la humanitat hauria viscut d'alló més felís y tranquila y encare tothom seria viu.

¿Qué 'ls sembla? ¿Hi están conformes vostés?

Jo tampoch.

Lo suïcidi té temporadas, com ne tenen totes las plagas del gènero humà; pero ni las novelas ni 'ls filòsops son las que posan la pistola á la mà ó la corda al coll dels desesperats.

La miseria, la escassés de medis, las alteracions irremediabls de la salut, los dessenganyys de la existencia... aquí están las fonts del suïcidi, més que en las pàginas del pobre Schopenhauer.

O sino, 'l crítich aludit que fassi la proba.

Procuri curar las malalties dels que 'n sofreixin; passi deu duros diaris á cada necessitat, obligui á las donas á estimar á qui las estimi á n'ellas... y ja veurá com lo suïcidi va de baixa immediatament.

Quan un home viu felís, sá, content y té tot lo que necessita, ja li poden anar ab xeringas y Schopenhauers.

En cambi 'l qu' está carregat de deutes y pateix del pit y 's veu abandonat per la dona qu' estima y no troba feyna... no necessita—m'atreveixo á jurarho—no necessita qu' en Schopenhauer vaji á xiularli las orelles.

Se mata sense sapiguer siquiera que 'n Schopenhauer haja vingut al món.

MATIAS BONAFÉ.

AVANS Y DESPRÉS

¡Quina ditxa! Falta poch per compli 'l terme fixat; ton ser al meu enllassat será en breu; y en aqueix lloch disfrutarem sens mesura la felicitat somniada, sens que ab res sigui minvada nostra idilica ventura.

Aixó ab amorós accent repetia á cada instant una nina á son aymant, molt prop de son casament. Vingué que aquest s'efectuá

LO MON DEL ART. —(Per J. Llovera)

—Per vosté, senyor mestre, lo més fácil de la pintura ¿qué es?
 —Lo posars'hi, noya, 'l posars'hi.
 —¿Y lo més difícil?
 —Lo viuren, noya, 'l viuren.

ab tal burgit y alegría,
 que un grat recort d'aquell dia
 los assistents van guardá.

Tots celebraren l'humor
 dels felissos contrayents,
 sos mimos, sos moviments

y demostracions d'amor.

Están sols, lo nou casat recordant la fé jurada, saludá á sa esposa aymada ab un bes apassionat; y la nuvia tot seguit digné ab amorós accent:
 —Apártat, impertinent, que m'arrugas el vestit.

DOLORS RIERA BATLLE.

PRINCIPAL

A benefici de la tiple lleugera Sra. Boronat vá representarse *La Traviata*, en la qual la beneficiada 's lluhí de debó, dignament secundada pel tenor De Marchi.

Tant la beneficiada com lo tenor sigueren objecte de una verdadera ovasió.

Al últim en Massini vá trobarse com lo peix á l'aygua, cantant la *Lucrezia*. A la fi trobava en la música de Donizetti un canyamás á propòsit pera omplirlo de brodaduras. Aixó es lo que vá realisar, á riscos de fer morir de gust al Sr. Albareda del *Diluvi*.

Reaparesqué en aquesta obra la aplandida soprano Sra. Cepeda, que com sab tothom es una cantant y una artista de primera. Poch li costá, per consegüent, renovar los triunfos que tan aventajada cantant ha obtingut sempre davant del públich de Barcelona.

LICEO

Ja tenim en dansa al Gran Teatro.

La funció ab que s'inaugurá la temporada sorprengué á tothom per lo perfecte ajust ab que sortí. Ningú podia creure que una funció casi improvisada tingués un éxit tan complert.

Se posá en escena la *Gioconda*, y ab ella 's presentá la soprano Sra. Gabbi, lluhint la séva veu extensa y voluminosa y mostrant las grans condicions que l'adornan en l'art dramàtich. Aplaudida en casi totes las pessas en que prengué part, alcansá un éxit complert en l'aria del suïcidi, en lo tercetto y en la gran escena final ab lo barítono.

Molt bé la Sra. Borlinetto, que sobre cantar ab bon gust té una figura molt caya.

La Sra. Zawner en lo paper de cega, 's féu aplaudir ab justicia.

Lo personal masculí no's quedá endarrera. Descollá 'l tenor Moretti, que té una veu agradable y ben timbrada y es un gran conexedor de tots los recursos del *bel canto*. Lo barítono Pessina vá fer *pessa* á tothom ab la séva veu pastosa y son notable frasseig; y 'l baix Fiegna, que com l'anterior cantava á Barcelona per primera vegada, 's lluhí de debó.

Las masses, tant la coral com la instrumental, estigueren molt ajustadas. No en vá obehian la intelligent batuta del mestre Mancinelli, á qui correspon principalment la gloria y 'l mérit de aquesta afortunada improvisació.

CIRCO

Ja tornem a tenir en vaga a aquest infortunat teatre.

La companyia Tani va despendre del públich representant la opereta *Li-li*.

Y vegin lo que son las coas: l'últim dia lo teatre va omplirse.

—Ara que marxéu, ara comensém a venir al teatre. Aixó si, si continuávau més temps, faríam campana, y esperaríam per venir a que donguessiu la funció de despedida.

Vaja, de vegadas es molt capritxós lo públich de Barcelona.

ROMEA

S'ha posat en escena en aquest teatre la xistosa comedia en tres actes del popular poeta C. Gumá, *Ni la téva ni la méva*, estrenada ab éxit en lo teatre de Novedats.

* *

Dillúns s'estrená una pessa titulada *Pintura fi de sigle*, arreglada a la escena catalana pels Srs. Dalmases Gil y Guasch Tombas. L'obra casi no té argument; pero no per aixó careix de originalitat, excita lo bon humor del públich.

En la execució s'distingiren la Sra. Parrenyo y 'ls Srs. Goula y Capdevila.

TIVOLI

El sigle que viene, despullada de decoracions y de aparato escénich sería poqueta cosa. Aixís se comprén, que anys enrera, al ser posada aquesta producció per la companyia del Sr. Arderius, passés poch menos que desaparcebuda.

Pero en lo teatre, com en la cuyna, la salsa de vegadas pot valer més que 'l tall, y aixó es lo que ha succehit ab aquesta producció, desde 'l punt que se n'ha apoderat l'empresa del Tivoli, exornantla ab 14 preciosas decoracions del Sr. Chia, ab un sens fi de capritxosos trajos, ideats pél Sr. Labarta, ab dos fantástichs balls y ab un magnífich desfile militar final.

La salsa, donchs, es rica y gustosa, y ja veureu com més aviat se cansará l'empresa de posar aquesta obra que 'l públich de assistir a véurela.

Los quadros d'efecte se succeheixen los uns als altres, y 'ls tres actes tots acaban magníficament. Es notable 'l ball de las horas; es elegant lo minué del acte según que s'transforma en un can-can animadíssim. Lo públich fa repetirlo cada nit. Lo desfile final, ab sos gegants y nanos y ab lo desfile de numerosas coristas y comparsas ofereix un conjunt verdaderament espléndit.

Tot aixó sense contar ab alguns fragments de l'obra, com los couplets que canta 'l Sr. Colomer, ab la gracia que 'l caracteriza.

Fins ara las representacions de *El sigle que viene* s'contan per plens, alcansanthi aplausos las senyoras Quintana y Soler y 'ls Srs. Colomer, Puig y Alonso, no menos que la garbosa parella coreogràfica Sras. Monroc y Ortega.

* *

UN ELECTOR MÉS

Mírsel com riu y balla...
¡Ja te rahó l'animal!
Diu que l'arcalde s'proposa
darli 'l vot electoral.

Un diálech:

—Sembla mentida que al Tivoli, per dos ralets pugan donar un espectacle tan espléndit.

—Oh, y encare als que hi van a primera hora 'ls donan 5,000 pessetas.

En efecte: avants de l'espectacle s'acostuma a posar en escena la pessa titulada: 1,000 dnros.

NOVEDATS

S'han donat varias representacions de l'aplaudid drama de Ibsen: *Un enemigo del pueblo*.

Y s'preparan nous estrenos.

Entre ells, lo del drama catalá en tres actes titulat: *Lo núvol negre*, original del Sr. Riera y Bertrán, y la del monólech *Nit de dol*, del jove poeta D. A. Llimoner.

CATALUNYA

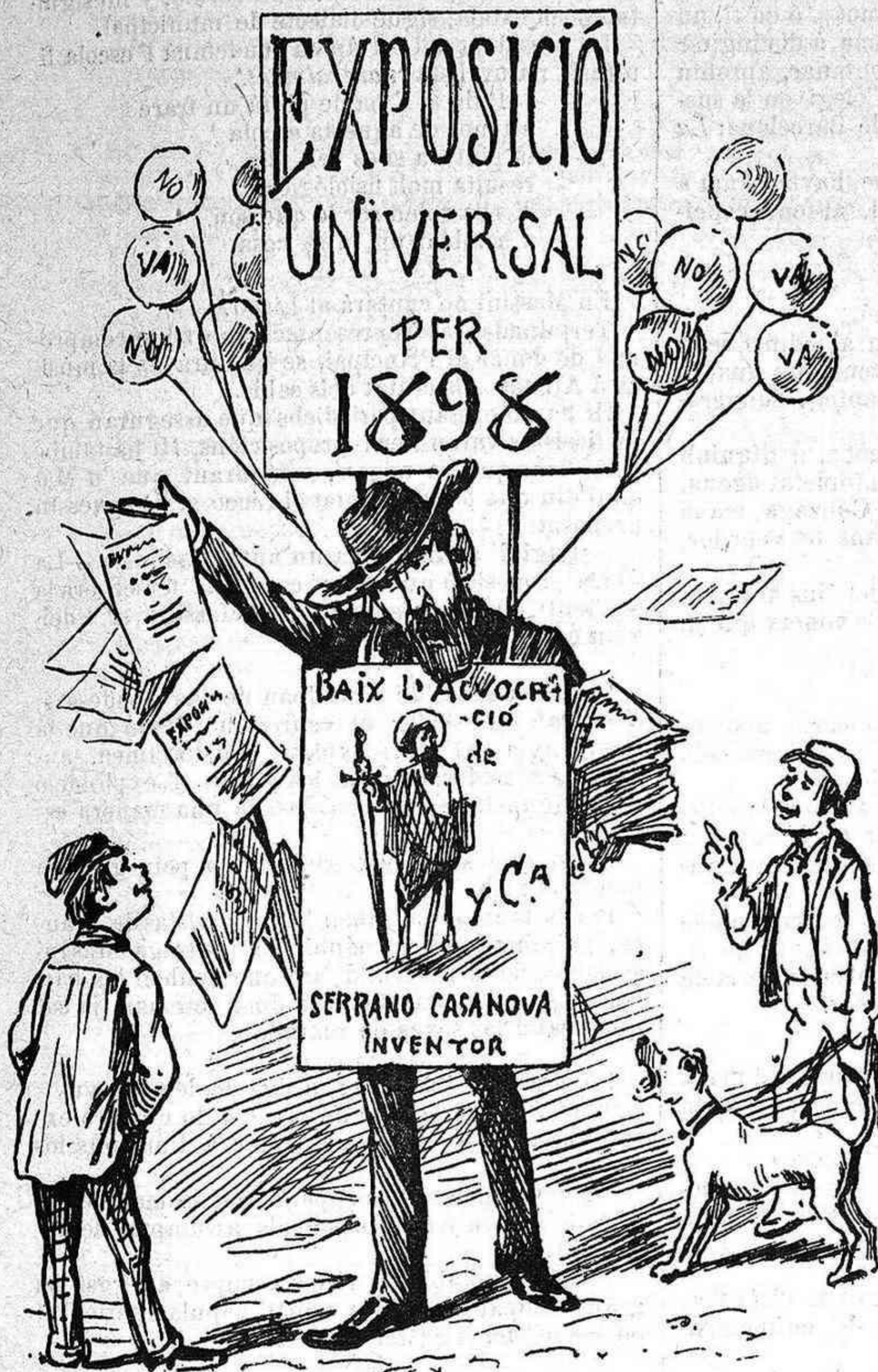
La sarsuela titulada *Las varas de la justicia* es una producció que se surt del género generalment en boga. Per aquest motiu y porque verdaderament l'obra val, produhí molt bona impressió entre 'l públich.

Sense que l'argument tinga una gran novetat, está combinat y escrit en serio, y en quant a la música, deguda al mestre Nieto, es tota ella un primor, distingintse un duo de tenor y soprano y un preciós sexteto que cada nit s'ha de repetir.

CALVO Y VICO

Ab bon éxit s'ha estrenat una obreta en un acte, titulada *Los paraguas*.

¡OJO! ¡OJO! EXPOSICIÓ PERA L' ANY 1898

Si la primera ja va sé un pastel
y va portarse á cap, á duras penas,
¿qué fóra aquesta? Prou que 'l ditxo ho diu:
Nunca segundas partes fueron buenas.

Lo públich cridá als autors á las taulas; pero un
dels actors digué que aquests desitjavan guardar
l' incógnit.

Altres n' hi ha que surten amatents á rebre 'ls
aplausos del públich, ab tot y tenir las produc-
cions qu' escriuhen menos éxit que *Los paraguas*.

CIRCO ESPANYOL

Ab bon peu entra en la escena 'l Sr. Barbany
(Pepet del Carril). Sa comedia en dos actes, titu-
lada *Los papers de l' auca*, te situacions cómicas
ben portadas y un gran caudal de xistes.

Lo públich l' acullí molt bé, y cridá al autor á
las taulas, al final de cada un dels actes.

N. N. N.

DECLARACIÓ DE UN FORNER

Desde 'l dia que 't vaig veure
dins del pit sento una cosa,
com si tingués mil forners
que pastessin tots á l' hora.

Ton cutis blanch com farina,
tos llabis color de coca,
tos peus petits com llonguets
y ta figura garbosa,
van fer que de tu 'm prendés;
per 'xó avuy, sense fer broma,
vaig á dirte 'l que fá 'l cas
si mas paraulas escoltas.

Si bé soch cap de pastera,
no soch pas de aquells tanocas
que fan deu mil pastaradas
sens sabé 'l que s' empatollan.

Com que no vull fé un pastel
vull que 'm digas clar, Ramona,
si puch viure ab la esperansa
de que tu sigas ma esposa.

Si vols posar llenya al forn,
ab tu qu' ets de pasta bona,
puch fé una bona fornada,
ó es igual, molt bona boda.

Potser dirás que tinch barra,
cosa que á mi poch m' importa,
perque molt sovint faig pans
de barra, y aquesta 'm sobra.

Lo matrimoni es un pá
que al peu del altar s' enforna;
crostó de aquest pa seré
¡si tu 'm promets ser la molla!

Si ab mi 't casas, no serás
menos que moltas senyoras,
que poden lluhir sombreros
plens de llassos y pallofas,
puig á tu 'ls pans de barret
no han de faltarte á tot' hora.

Podrás menjar pa del dia
y si es que 'l pa tou no 't proba,
sempre 't quedará 'l consol
de menjar.... llonguets ó coca.

Si ets aficionada als polvos
(vull dir si 'l rostre t' empolvas)
sabs que á casa d' un forner
la farina es lo que sobra.

Y en fi, que viurás tranquila
y completament ditxosa,
despatxant pans de crostóns,
secalls, borregos y cocas.

Aixó es tot lo que 't puch dir,
y creu que serás molt tonta
si del pa que t' ofereixo
ne fas rosegons ó sopas.

Dónam donchs lo sí qu' ansio,
y ab gran calma reflexiona
que si mon amor desdenyas,

tu tindrás la culpa tota
de que aquest pobre forner
fassi un pa com unas hostias.

J. USÓN.

Al tornar de Madrit los dos representants del Co-
legi de Corredors de cambis, que havían anat á
conferenciar ab en Gamazo respecte al impost so-

bre las operacions de *bolsa*, varen trobarse ab algunes novedats, bastant curiosas.

Durant la seva ausencia, un' altre individu de la Junta, anomenat Camot ó Caramot... ó en fi, un nom acabat en *ot*, y que acostuma á distingirse per las sévas tendencias ultramontanas, aprofitá l' ocasió pera donar de baixa al Colegi en la subscripció de dos periódichs liberals de Barcelona: *La Publicidad* y *El Diluvio*.

Figúrinse la sorpresa dels que havian anat á Madrid en representació del Colegi, al tenir coneixement de aquesta etzegallada!...

*
**

Pero no n' hi havia prou ab aixó.

Un dels molts xicots que 's fican al edifici de la Llotja á vendre objectes d' art, tenia un quadro que representava una figura femenina, lleugerament vestida.

Lo vejà 'l Sr. Camot ó Caramot... ó díguinli com vulgan, y sens respecte á la propietat agena, y fingint un pudor de Sant Lluís Gonzaga, mana arrebatat aquell quadro de las mans del venedor, y se 'l fá portar á casa seva.

Totas las gestions que se han fet fins ara pera ferli tornar, han resultat inútils. Se coneix que hi deu estar molt engrescat.

*
**

Vels' hi aquí com podém dir en certa manera que la societat de *La Fulla*, ha fet la seva entrada en lo Colegi de Corredors de cambis.

Y ab la ditxosa *Fulla*, hi ha entrat també la discordia, de tal manera, que no seria res d' extrany que sobre aquesta *fulla* hi caygués al últim alguna *nata*.

Crech que han errat la carrera 'ls corredors de cambis que de tal manera 's conduheixen, no tenint en compte qu' es molt temeraria la deria de voler fer entrar los claus per la *cabota*.

En Pompeyo Gener havia de donar dillúns al *Ateneo Barcelonés*, una conferencia baix lo tema següent:

«El hierro en la lucha por la existencia.»

Qualsevol hauria cregut qu' era qüestió de tractar dels aixarops ferruginosos, ó de qualsevol altra potinga perteneixent als preparats de ferro... ¿veritat?

Donchs, no senyors. Baix lo punt de vista farmacéutich, lo tema hauria hagut de enunciar-se en la següent forma:

«El hierro en la lucha *contra* la existencia.»

Per consegüent, en Peyo, volia ocupar-se de las *armas y las armaduras*.

*
**

La conferencia estava anunciada per las nou de la nit.

Y ni á las nou y mitja, ni á las deu, ni á dos quarts de onze, ni á las onze, havia comparegut lo conferenciant en lo saló de cátedras de aquella societat.

Y la conferencia vá tenir-se que suspendre per l' endemá.

—De totas maneras—deya un concurrent—la conferencia, sense donarla, l' ha donada.

—¿Cóm s' entén?

—Molt senzill: ¿no havia de ocupar-se de *armas y armaduras*? Donchs ja 'ns ha *armat*.

Lo certámen literari de la *Juventut Católica*, vá celebrarse diumenje en lo saló del Palau de Bellas Arts, baix la presidencia de un frare castellá.

Lo pare Blanco García (no sé perque li dirán *pare* no sent casat) vá llegir un discurs en catalá... es á dir, no siguié discurs, sino sermó; y no siguié tampoch catalá, siguié dialecte de municipal.

Lo president del certámen condemná l' escola literaria naturalista *naturalment!*

Puig si s' ha de pintá un frare
á tenor de aquesta escola
la pintura si es ben feta
resulta molt fisiológica....
Y ells volen ser lo que son
y semblar un' altra cosa.

En Massini no cantarà al Liceo.

Terminadas las representacions que te compromís de donar al Principal, se 'n anirá ab la música á Atenas... la ciutat dels sabis.

Hi ha no obstant periódichs que asseguran que 'ls liceistas varen ferli proposicions. Hi ha també periódichs que ho negan, assegurant que 'n Massini diu que hauria cantat al Liceo si li haguessin proposat.

—¡Fugi d' aquí!—deya un anti-massinista.—La única proposició qu' en tot cas podia fèrseli era la següent: «Quant ens dona, Sr. Massini, si 'l deixém cantar al Liceo?»

Los accionistas de Sant Joan de las Abadessas, s' estiran los cabells; al veure que desde que la Companyia del Nort explota aquella línia, augmentan considerablement los gastos d' explotació y disminuheixen los ingressos de una manera escandalosa.

Es lo que succeheix sempre: lo peix gros se menja al xich.

Per lo tant, ja ho saben los accionistas de Fransa, próxims á ser introduhits en las tragaderas insaciables de 'n Rotschild: ara que veuen las barbas dels accionistas de Sant Joan cremar, ja cal que possin las sévas en remull.

Lo dissapte, 6 de Maig, ó siga de demá en vuyt, publicarà *La Campana de Gracia* lo número extraordinari que acostuma donar á llum tots los mesos.

Segóns noticias, s' ocupará extensament de la qüestió obrera y dels principals assumptos de actualitat.

Son molt notables y vistas sempre ab gust las grans campanyas que fá aquell popular periódich en sos números extraordinaris.

Una frase que vaig sentir en boca de un intel·ligent pintor:

—Los socios de l'Academia de Sant Lluch, durant tota la Quaresma de tots los anys, no pintarán més que peixos.

Los estudiants neos de la classe de Metafísica, 'l primer dia que van assistir á l' aula, al penetrar en el local lo catedràtich Sr. Sanz Benito, no van moure's de assentats, á pesar de las protestas dels estudiants, no ja liberals, sino ben educats, per alsarse.

Mentida sembla que á certs estudiants la passió ultramontana 'ls fassi olvidar las més rudimentarias nocions de bona criansa.

En la casa del carrer de Sant Pere més baix, núm. 30, en la qual viu nostre estimat company Sr. Moliné, dibuixant de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, vá reventar un petardo 'l divendres últim, á primeras horas de la tarde.

L'explosió produí un espatech formidable, causà grans desperfectes en l'escala, obrí violentment las portas de tots los pisos, y ocasionà forta trencadissa d'objectes en totas las habitacions.

Afortunadament, no hi ha que lamentar cap desgracia personal.

* *

Lo nostre estimat amich se trobava convallescent de una penosa malaltia. Celebrarém de tot cor que la tremenda impressió que rebé no siga motiu de que s'agravi 'l seu estat de salut.

En la mateixa escala hi viuen dos fabricants y dos capellans además del nostre dibuixant. Major contraposició de interessos y de sentiments no pot donarse. Y á pesar de tot, l'explosió podia confondre'ls á tots ells en la mateixa desgracia.

* *

Qui puga ser l'autor de aquesta salvatjada no se sab ni se sospita.

Los tribunals han instruhit las diligencias de costúm en semblants cassos, han efectuat algunas detencions; pero 'l fet no s'ha aclarit, ni molt menos.

No tenim paraulas pera condemnar com se mereix un atentat que revela á la vegada una gran maldat y una insigne cobardia.

Telegrafian de París:

«Lo Tribunal correccional ha condemnat als administradors de la Societat de dipòsits y comptes corrents, processats per estafa y per haver repartit *dividendos ficticis*.»

La famosa Companyia qu'envia 'ls seus trens á Fransa ¿no podria en algun tren portar de retorn á Espanya, tribunals correccionals com aquest de que aquí 's parla, per veure los *dividendos ficticis* que li semblavan?

No deixin de anar aquesta senmana al Saló Parés.

Hi figura entre altrás produccions, una notable escultura del Sr. Arnau. Un nen desnú emportant-se'n una cria d'ocas, mentres la mare dels pollets li venta pessigada á la pantorrilla. Aquest es l'assumpto. L'execució es un primor. La expressió del noy que crida y plora, l'actitut dels pollets que voldrien fugir; la fieresa de la mare, tot está sorprés ab una veritat encantadora.

Y 'l grupu está compost de má mestra. Un no sab que admirar més si 'l conjunt ó 'ls detalls modelats ab un carinyo extraordinari; si la veritat y la forsa d'expressió ó 'l sentiment artístich que 's desprén de l'obra.

Molt adelanta 'l jove Sr. Arnau en sa carrera.

La seva última producció ha sigut un éxit complet.

Una desgracia marítima.

Lo vapor *Ciudad de Barcelona* ha embarrancat en las costas de Puerto-Rico.

¡Lo que son las cosas!

Jo coneix un' altra *Ciudad de Barcelona*, que sense ser vapor, ni barco de cap classe, fa ja molt temps qu'está embarrancada en las costas de Puerto-Pobre.

A la Casa Gran donan rahó de aquest accident.

A una iglesia de Madrit s'ha celebrat com tots

los anys una missa de Requiem, costejada per l'*Academia Espanyola de la Llengua*, en sufragi de l'ànima de Cervantes.

Pochs son los acadèmichs que van assistir al acte, y en quant á públich enterament ningú.

Es tant popular l'*Academia Espanyola de la Llengua*, que fins los mateixos acadèmichs no tenen esma pera donar brillantés á sas propias ceremonias.

En lloch de dedicar missas á Cervantes, que aquest viurá sempre, ¿no seria més oportú ferlas celebrar per l'etern descans de l'Academia, ja que aquesta no pot ser més morta?

A Madrit, dos senyoras vestidas ab gran elegancia, van esbatussarse de mala manera, al bell mitj del carrer de Alcalá.

Aquestas si que son escenas *fin de siècle*.

Sobre tot si 's considera qu'en aquest fet extraordinari es del cas preguntar:—¿*Quién es él?*»

¡Ah! En alguna cosa s'ha de coneixer la superioritat de la rassa humana sobre 'ls demés animals de la creació.

COSAS DE LA TERRA

—La lley prohibeix cassar y ¡ay del qui la lley traspassa!

—¡Apa, noyas, baratet!
¡Bona cassa, bona cassa!

Dos galls per una gallina s' esbatussan.
 Dos gallinas per un gall no s' ha vist may.
 Dos galáns per una dama, avants era molt fre-
 quent que 's barallessin.
 Pero ara, l' últim mot de la moda es que 's fassi
 l' oració per passiva.

La corrida del diumenje, diga lo que vulga 'l
Noticiero que tractantse de l' actual empresa, cul-
 tiva 'l *valencianisme*, va ser molt fluixa, deixant
 poch satisfet al públich que omplia la plassa.

Espartero va portarse regularment. Ara, tocant
 á n' en Faico, ni es matador ni 'n será may de la
 vida.

La lidia mal dirigida sempre, y monótona en ex-
 cés, escepció feta del quint toro.

En vista de aquest desengany, cusi germá dels
 experimentats en l' anterior, lo públich aficionat
 al espectacle acabarà per retreure's de assistir á la
 plassa.

Fins ara son més importants las *corridas* que 'l
 públich dona á l' empresa, que las que l' empresa
 dona al públich.

En una tertulia se fan corre com de costum las
 estisoras de la murmuració. En aquells instants
 está pagant la festa una senyora que 's troba au-
 sent.

—¡Oh!—diu un tertuliá—vint anys endarrera era
 una dona guapíssima.

—Vet aquí una cosa—respón un altre—de la
 qual jo no puch donarne compte. No fa més que 19
 anys y mitj que la conech.

CANTARS BILINGÜES

*Hay más de cien mujeres
 que dan jaqueca:
 en cambi 'n conech una
 que dona pelas.*

*Casarme yo me casara
 que el casarse es cosa buena;
 pero tinch por que la dona
 algun dia... etcétra, etcétra.*

*Ven á verme por las noches
 cuando la luna se vá,
 porque caras com la téva
 crech que no 's podrán mirar.*

*Algunos van á la cárcel
 por robar una moneda,
 y á tu que l' ánima 'm robas
 ningú 't demana la cédula.*

*Entre mis brazos te tuve
 mientras tu madre dormía;
 y lo que vam fer, Carmeta,
 ¿oy que no está bé que ho diga?*

CANTOR DE CATALUNYA.

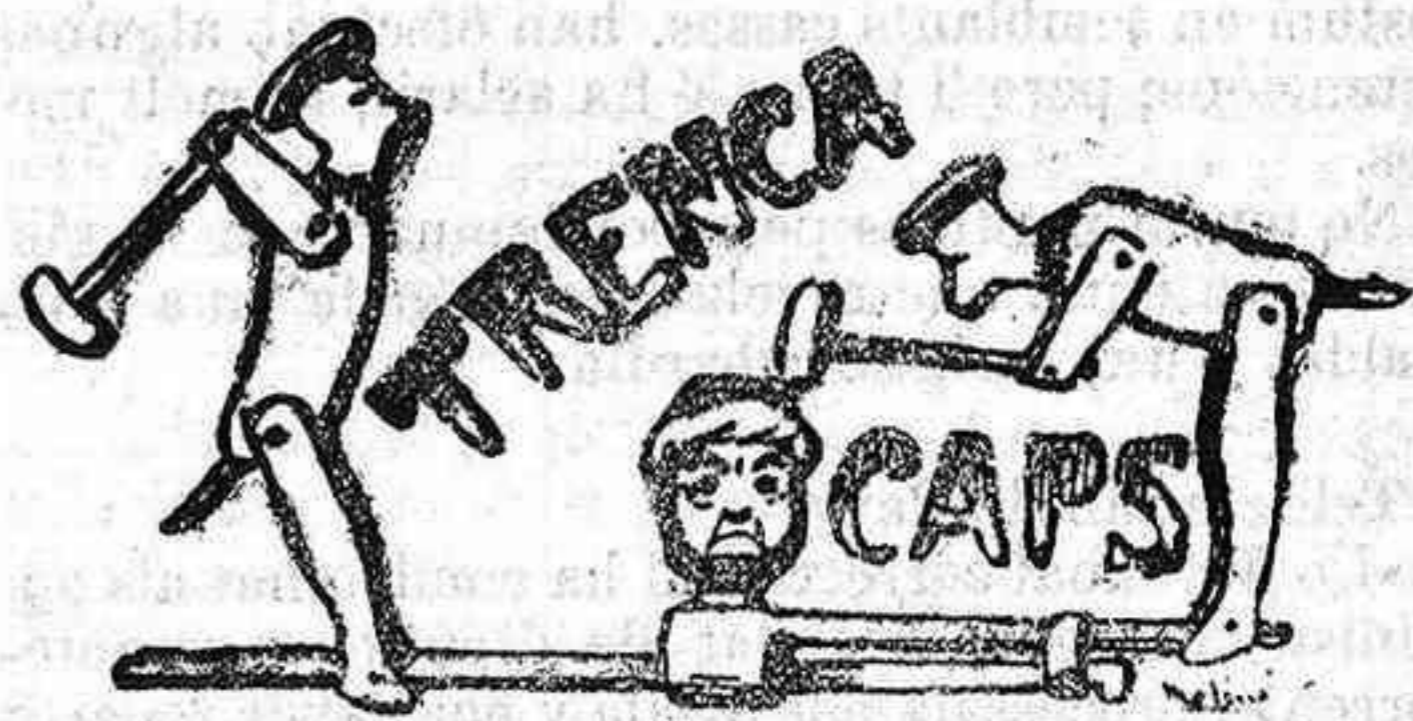

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Ca-mi-nar*:
- 2.ª ID. 2.ª—*Cos-te-llas*.
- 3.ª ENDAVINALLA.—La lletra O.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La Pasionaria*.
- 5.ª CREU DE SÍLABAS.—M E

A M
 M A R I N A
 E M I L I A
 N I
 A A

- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Per cisallas los encuaderna-*
dors.

XARADAS

I

¡A Montserrat!

Fa á la vora de tres anys
 qu' entre varios *total* méus
 voliam fé una excursió
 á Montserrat, puig tots ells
dos-tres-quarta-cinch tenian
 á tal Verge, encare que
 l' element primé 'ls faltava
 per anarhi; (los diners).

Avuy que barato portan
 fins dalt, gracias al progrés,
 no sé quin sant vá tocarme
 lo *prima*, que hi cregut bé
 torná á remenar l' assumpto
 y avisarlos á tots ells.

Alguns per correu m' escriuhen
 y 'm diuhen aixó: «Amich méu;
 »l' aná á Montserrat m' agrada,
 »pro 'ls diners m' agradan més.»

Lo segón díu: «Staramsa;
 »seria molt del gust méu
 »aná en companyia teva
 »á Montserrat, pro, fillet
 »me trobo mala!... d' hermillá;
 »aquest any no 'm vá pas bé.»

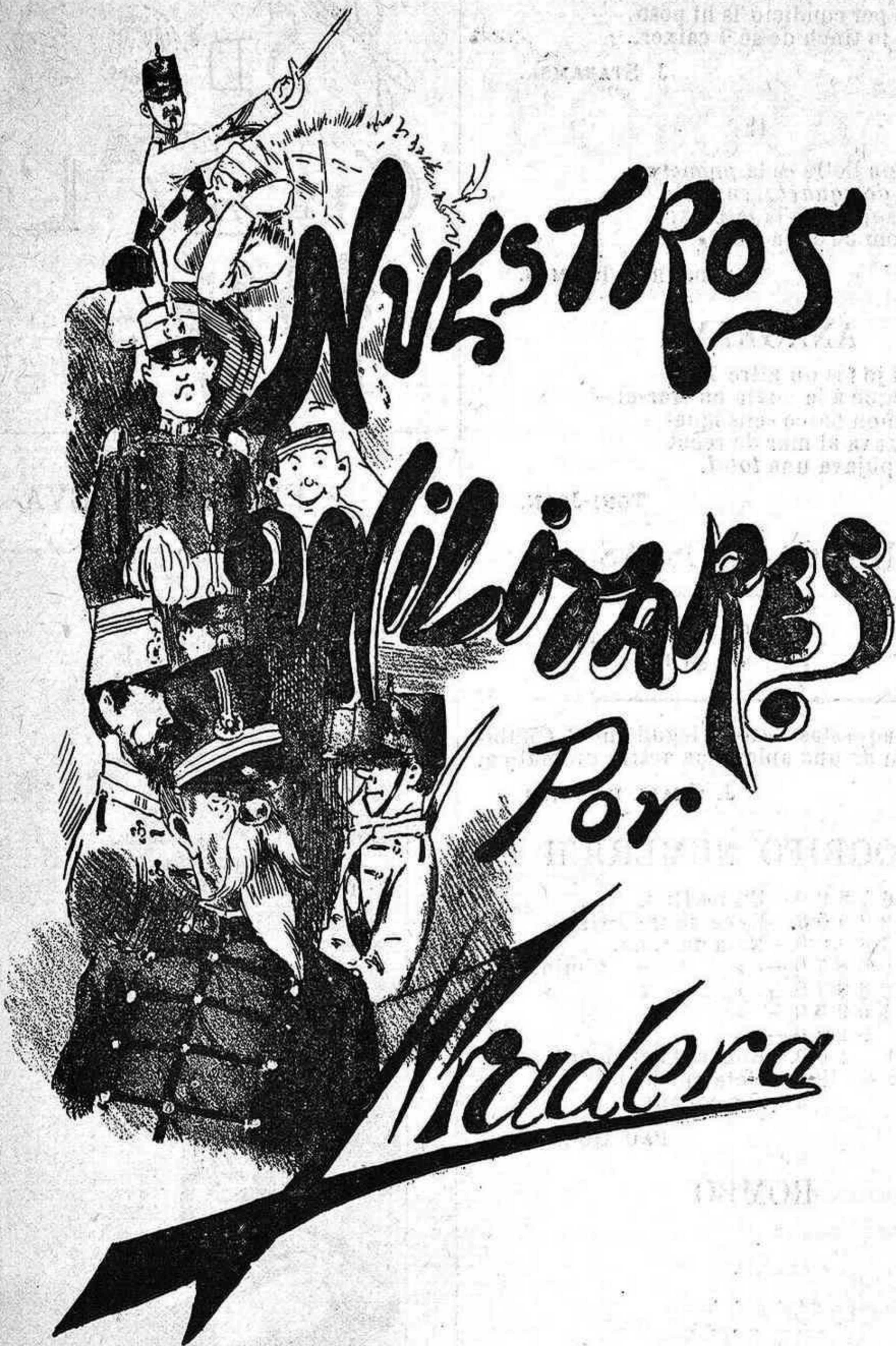
«No *prima-set*,—m' escriu l' altre—
 »per xó sempre hi som á temps,
 »y quan s' hi vagi jo 'm cuydo
 »de portar tot lo *cinch-tres*
 »que necessitem. K. Mell.»

Respón un altre: «Si vols
 »ja hi aném demá mateix
 »y creu qu' eixa excursio-neta
 »(si es que *neta* té de ser)
 »ab tu ab molt gust la faria...
 »si paguessis los gastets
 »de ton amich Pau, Pi Trera.»

En Pep Murgas m' escriu: «Be...
 »ja sé perque vols anarhi
 »á Montserrat; ¿que potser
 »de la *hu-cinch-sis* de la verge
 »una xarada 'n vols fer?...
 »Lo qu' es ab mi pots contarhi....

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

!!! Obra nueva!!! !!! Acaba de publicarse!!!

NOVEDAD

NOVEDAD

Un cuaderno en 4.º con 25 láminas al cromo, impresas sobre magnífico papel

Precio: 1'50 pesetas

»pero havém d' anarhi á peu.»

Resultant de tals contestas
com si dos haguessim fet,
de nou ara ho participo
á tots los *colegas* méus;
y 'ls qu' en venir se conformin
s' han d' entendre ab mi mateix;
jo desd' ara 'ls asseguro
que molt ens divertirem....
(si no 'ns hi fumém de fástich
perque tot pot molt ben ser);
sols per condició 'ls hi poso
que jo tinch de sé 'l caixer..

J. STARAMSA.

II

Una lletra es la *primera*,
Hu-dos *quarta*, capital,
consonant es la *tercera*,
y nom de dona *Total*.

EDUARDO THOMÁS.

ANAGRAMA

Si jo fós un altre *Tot*
—digué á la novia en Marsal—
ab mon barco sens igual
baixava al mar de rebot
y 't pujava una *total*.

TONI-JOAN.

TRENCA-CLOSCAS

ANA CERT
de MOLA

Formar ab aquestas lletras, degudament combi-
nadas, lo nom de una aplaudida actriu dramática.

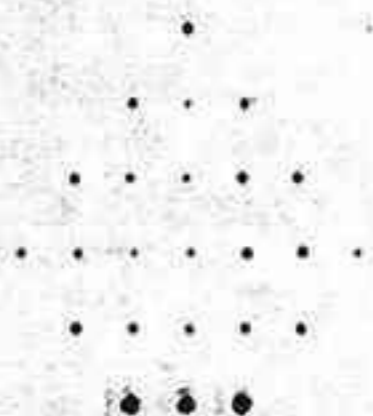
J. CHALL DE REUS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0.—En los llits.
- 8 3 7 6 3 2 9 0 3.—Eyna de modista.
- 4 5 6 7 8 9 6 0.—Nom de dona.
- 1 0 9 6 8 7 0.— » » diminutiu.
- 9 2 3 8 7 0.— » » »
- 1 0 9 6 0.— » » »
- 9 2 3 0.— » » »
- 1 0 9.—Element del globo.
- 3 6.—Nota musical.
- 4.—Consonant.

PAU GUERRA.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.
—Segona: nom d' home en diminutiu.—Tercera:
nom de dona.—Quarta: població catalana—Quinta:
numero ordinal en francés.—Sexta: planta espino-
sa.—Séptima: vocal.

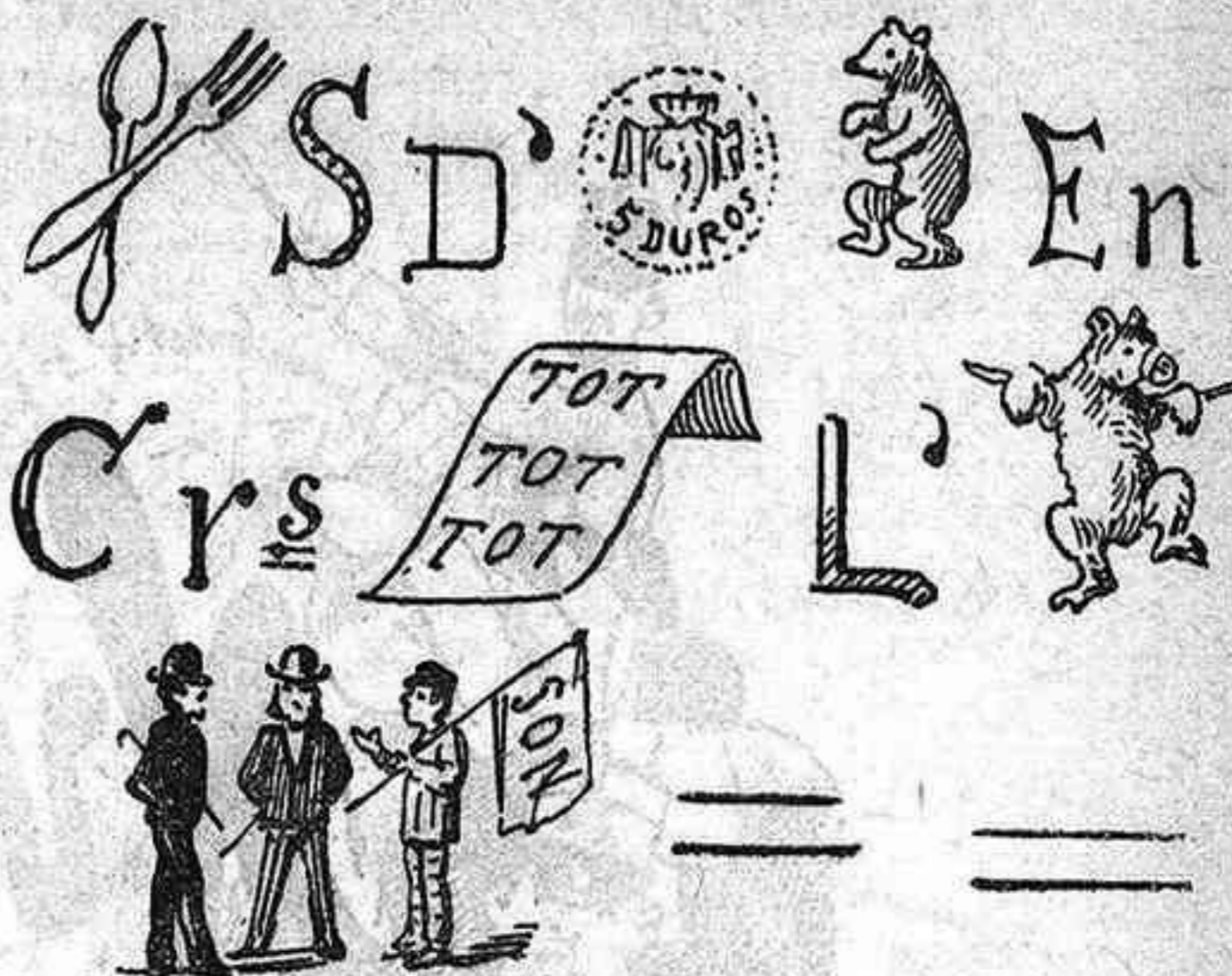
T. JOAN.

INTRÍNGULIS

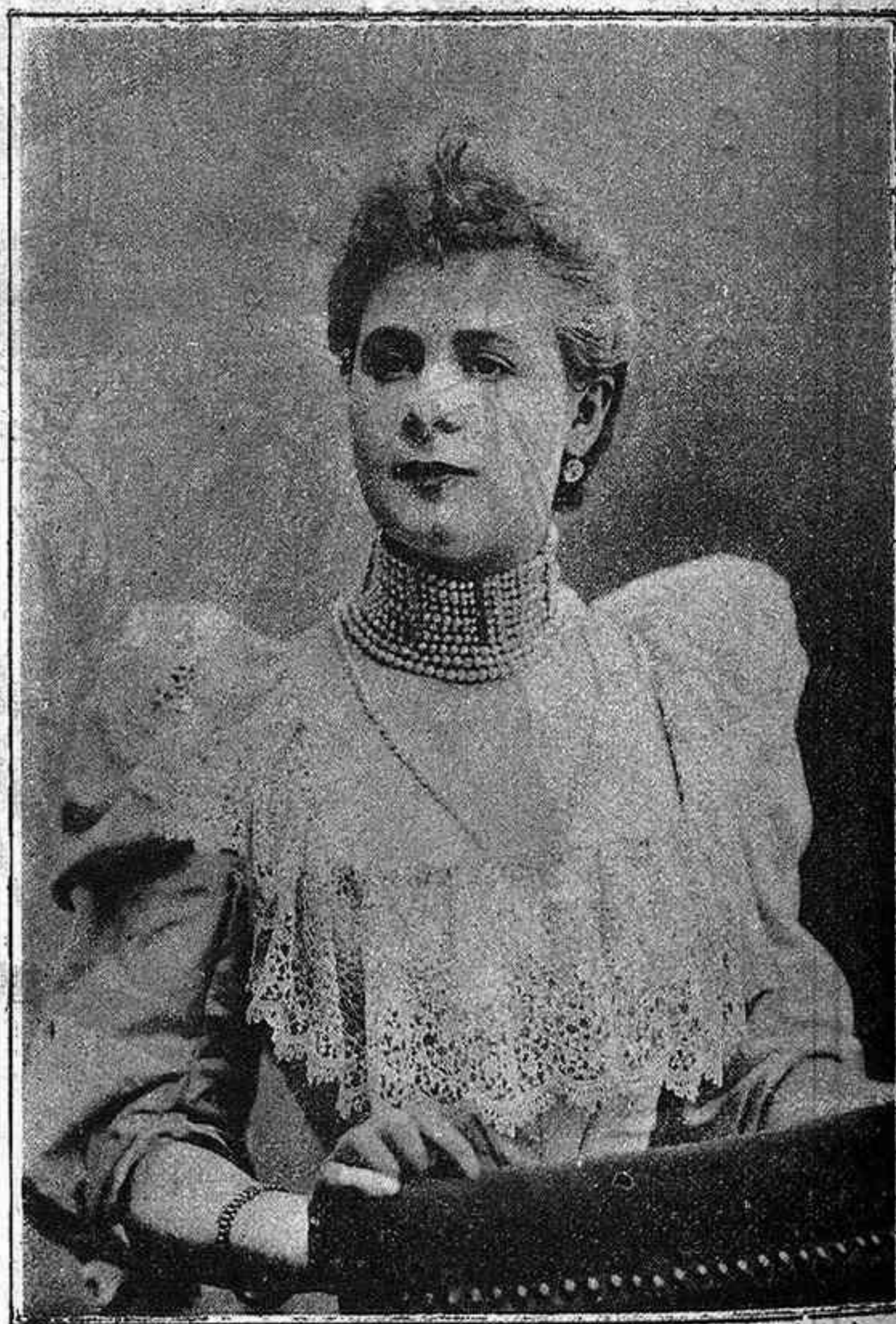
Buscar una paraula que trayentli cada vegada
una lletra del darrera, diga: primera, prenda de
senyora.—Segona, abrich d' home.—Tercera: ani-
mal.—Quarta, part de la persona.—Quinta, animal.
—Sexta, consonant.

CURTOINÉS.

GEROGLÍFICH

FILLAS DE EVA

Fot. Reutlinger.—París

Tant si ella está per *mereixe*
com no, la vritat s' imposa:
es una xicota aqueixa
que *mereix*... qualsevol cosa.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 63.